

Seguiment dels noctuids a la zona de Tortellà (Alta Garrotxa), amb citacions d'espècies noves per a la Garrotxa (Lepidoptera: Noctuidae)

Eduard Guzmán

Ronda Arraona 81; E-08192 Sant Quirze del Vallès

Abstract. Results of the monitoring of Noctuidae around Tortellà (Alta Garrotxa) and new records for the area (Lepidoptera: Noctuidae). The results of the monitoring of the Noctuidae of the area around Tortellà (Alta Garrotxa) are presented and include 12 new species for the county of La Garrotxa, as well as a number of other species that had not been recorded in the area since 2000.

Resum. S'exposa el seguiment dels noctuids presents a Tortellà (Alta Garrotxa), amb el resultat de l'observació de dotze espècies noves per a la Garrotxa, així com la constatació de diverses espècies que no s'han registrat en aquesta localitat des de l'any 2000.

Key words: Lepidoptera, Noctuidae, Tortellà, Garrotxa, Catalonia, Iberian Peninsula.

Introducció

L'any 2004 es va publicar un article sobre els noctuids de la Garrotxa (Bellavista & Guzmán 2004) en què es recollien observacions personals, dades de col·leccions particulars i referències bibliogràfiques, especialment d'alguns treballs previs publicats (Guzmán 1994).

En anys posteriors s'ha fet el seguiment de les espècies citades en el treball esmentat i se n'ha confirmat la presència, s'han citat noves espècies o s'han constatat les que no s'han registrat des de fa tretze anys, en què es va tancar la presa de dades. El seguiment s'ha fet a la localitat de Tortellà i el seu entorn.

Material i mètodes

La zona d'estudi està situada a la part baixa de l'Alta Garrotxa, on el terreny és més suau que a la part alta, i on hi ha els municipis de Montagut, Tortellà, Sant Jaume de Llierca, Castellfollit de la Roca, Argelaguer, Besalú, Beuda i Maià de Montcal.

Després de la publicació de l'article de Bellavista & Guzmán (2004) s'han intensificat les prospeccions, especialment al municipi de Tortellà (UTM 31TDG67, Alta Garrotxa), però també se n'han continuat fent als municipis veïns de Montagut i Argelaguer.

La zona més prospectada ha estat el pla del Carig, a uns 390 m d'altitud (terreny calcari, amb alzinar, pineda i brolla de tipus mediterrani), on es deixaven tres trampes de llum actínica de 6 W en unes petites clarianes separades per vegetació, que formaven entre elles un triangle d'uns 80 m de costat. Un altre punt també habitualment prospectat va ser la llera del riu Llierca, a uns 200 m d'altitud (hàbitat de ribera).

Resultats

A la taula 1 es relacionen les citacions de les dotze espècies noves per a la Garrotxa que s'han registrat en aquest temps de seguiment. A la taula 2, hi indiquem les espècies noves per al quadrat UTM 31TDG67. Finalment, a la taula 3, hi donem la llista de les espècies que no s'han registrat de nou al mateix quadrat UTM 31TDG67 des de fa tretze anys, en què es va tancar la presa de dades per a l'esmentat treball del 2004. Cal ressaltar que en aquest reduït espai de menys de 0,1 km² en què s'han fet més prospeccions s'han censat més de dues-centes espècies de Noctuidae.

Taula 1 Noctuids nous per a la Garrotxa.

-
- Meganola togatulalis* (Hübner, 1796). Tortellà, 1♂, 7.VI.2003; 1♂, 12.X.2012.
Nodaria nodosalis (Herrich-Schäffer, 1851). Tortellà, 1♂, 27.VII.2008; 1♀, 20.IX.2003; 2♀, 30.IX.2006; 1♀, 15.X.2011; 1♂, 1♀, 30.X.2011; 1♂, 12.X.2012; Sales de Llierca, 1♂, 28.X.2006.
Eublemma pura (Hübner, 1813). Tortellà, 2♂, 12.VIII-2002.
Elaphria venustula (Hübner, 1790). Tortellà, 2♂, 18.VI.2004; 4♂, 17.VIII.2004; 2♂, 4♀, 8.VIII.2004; Sales de Llierca, 2♂, 8.VIII.2001; el Torn, 7♂, 17.VI.2006; Santa Pau, 8♂, 16.VI.2006; Besalú, 2♂, 29.V.2011.
Eublemma pulchralis (Villers, 1789). Tortellà, 2♂, 12.VIII.2004; Sèrie, 13.VIII.2002.
Ctenoplusia accentifera (Lefebvre, 1827). Argelaguer, 1♂, 24.VIII.2000; Besalú, 1♂, 13.XI.2010; Tortellà, 1♂, 10.IX.2011.
Archanara sparganii (Esper, 1790). Tortellà, 1♀, 24.VII.2010.
Agrochola meridionalis (Staudinger, 1871). Tortellà, 1♂, 10.XI.2006; 1♂, 1♀, 8.XII.2007; 1♀, 7.XII.2008; 1♂, 14.XI.2009; 1♀, 6.XII.2009.
Paradrina noctivaga (Bellier, 1863). Tortellà, 1♂, 6.VIII.2001; 1♂, 3.VII.2004; 1♂, 6.VIII.2004; 1♀, 17.VIII.2004.
Ochropleura leucogaster (Freyer, 1781). Tortellà, 1♀, 10.VIII.2004; Argelaguer, 1♀, 24.VIII.2004.
Basistriga flammatra (Denis & Schiffermüller, 1775). Tortellà, 1♂, 14.IX.2002.
Xanthia ocellaris (Borkhausen, 1792). Besalú, 1♂, 31.X.1985; 1♂, 1♀, 1.XI.1985 (citació omesa en la relació del 2004; no s'ha tornat a trobar des d'aleshores).
-

Taula 2 Noctuids nous per al quadrat 31TDG67.

Cryphia algae (Fabricius, 1775). Tortellà, 3♂, 20.IX.2003; 10♂, 5♀, 27.VII.2013.
Cryphia pallida (Bethune-Baker, 1894). Tortellà, 1♂, 20.IX.2003.
Eublemma ostrina (Hübner, 1808). Tortellà, 2♂, 14.VIII.2002.
Conistra ligula (Esper, 1791). Tortellà, 1♂, 30.X.2011.
Conistra staudingeri (de Graslin, 1863), Tortellà, 3♂, 3♀, 8.III.2013; 2♂, 1♀, 28.III.2013.
Eupsilia transversa (Hufnagel, 1766). Tortellà, 1♂, 6.III.2011.
Xestia agathina (Duponchel, 1827). Tortellà, 3♂, 1♀, 12.X.2002; 2♂, 30.IX.2006; 2♂, 2.XI.2007; 1♂, 10.X.2008; 2♂, 11.X.2008; 1♂, 1♀, 24.X.2010; 17♂, 5♀, 15.X.2011; 6♂, 2♀, 30.X.2011; 1♂, 1♀, 21.X.2012; 3♂, 2♀, 12.X.2012.
Lycophotia erythrina (Herrich-Schäffer, 1852). Tortellà, 1♂, 1♀.

Taula 3 Espècies de Noctuidae no trobades al quadrat 31TDG67 des de l'any 2000.

Hypeninae

Hypena proboscidalis (Linnaeus, 1758).

Parascotia nissenii (Turati, 1905).

Catocalinae

Apoestes spectrum (Esper, 1787).

Plusiinae

Abrostola triplasia (Linnaeus, 1758) (= *trigemina* Wern).

Heliothinae

Pyrrhia umbra (Hufnagel, 1766).

Cucullinae

Cucullia xeranthemi (Boisduval, 1840).

Calophasia opalina (Esper, 1793).

Hadeninae

Hoplodrina hesperica (Dufay & Boursin, 1960).

Pseudenagia ulicis (Staudinger, 1859).

Cosmia affinis (Linnaeus, 1767).

Dichonia aprilina (Linnaeus, 1758).

Dryobotodes eremita (Fabricius, 1775).

Apamea monoglypha (Hufnagel, 1766).

Oligia latruncula (Denis & Schiffermüller, 1775).

Atethmia centrago (Haworth, 1809).

Jodia croceago (Denis & Schiffermüller, 1775).

Conistra vaccini (Linnaeus, 1761).

Conistra alicia (de Lajonquière, 1939).

Xylena exsoleta (Linnaeus, 1758).

Hadena bicurris (Hufnagel, 1766)

Melanchnra persicariae (Linnaeus, 1761).

Leucania putrescens (Hübner, 1824).

Orthosia miniosa (Denis & Schiffermüller, 1775).

Noctuinae

Xanthia ocellaris (Borkhausen, 1792) (Vegeu la taula 1).

Cladocerotis optabilis (Boisduval, 1837).

Conclusió

Els resultats obtinguts demostren, una vegada més, la riquesa lepidopterològica de la Garrotxa, amb l'aparició de dotze espècies noves de noctuids, fet que eleva a 343 el nombre d'espècies d'aquesta família conegudes fins ara a la Garrotxa. Una part del territori de Tortellà i també d'altres municipis del seu entorn és dins de l'Espai d'Interès Natural (EIN) de l'Alta Garrotxa; això fa que els resultats constitueixin una important aportació per conèixer la diversitat de lepidòpters en aquest espai natural.

Cal remarcar que cap cens s'ha de prendre com a definitiu, perquè sempre poden aparèixer o desaparèixer espècies, ja sigui de manera temporal, cíclica o definitiva, per la qual cosa agrairem tota la informació complementària que se'ns pugui fer arribar.

Agraïments

Agraïm als companys del Consell de Redacció de la SCL les seves orientacions sempre encertades per a la presentació dels articles.

Referències bibliogràfiques

- Bellavista, J. & Guzmán, E. 2004. Els noctuids de la Garrotxa (Lepidoptera: Noctuidae). *Bull. Soc. Cat. Lep.*, 93: 5-30.
- Guzmán, E. 1994. Noctuidae de la Garrotxa. Noves espècies i troballes interessants. *Bull. Soc. Cat. Lep.*, 73: 52-53.

Data de recepció: 29 d'octubre de 2013

Data d'acceptació: 11 de desembre de 2013